

„Melyek az álmaim? Ha néhány év múlva ezer tehetségpontunk lenne az országban, és ezek között jó néhány a leghátrányosabb térségekben működne, ha a csillogó szemű roma tehetségek tanárok, orvosok és ügyvédek lehetnének, ha a magyar tehetséggondozó modellért sorban állnának az EU más országai, akkor azt hiszem ezt a hajót is sikerült révbe kormányozni.

Ha szétréznék azokon a hihetetlen elkötelezettségű óvónőkön, tanítókon, tanárokon és sok-sok más tehetséggondozón, aki a hétköznapok, az esték nem kímélve segít egymásnak, akkor úgy érzem, menni fog!

Ez az ország példát fog mutatni Európának. Megmutatjuk majd, hogy a válságokra van hosszú távú, felelős válasz, és ennek egyik legfontosabb eleme éppen az, amiben mi magyarok mindig is jók voltunk: a sokrétűségen alapuló túlélés, a tehetség és a tehetséggondozás.”

Dr. Csermely Péter,
a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács elnöke,
az Európai Unió René Descartes-díj kitüntetettje

Kapcsolat, információ:
Magyar Génusz Projektiroda
1111 Budapest, Karinthy Frigyes út 4-6. II. em./1.
E-mail: info@tehetsegpont.hu
Telefon: +36-1-361-40-94
www.genuszportal.hu
www.talenteday.eu

„Mindenki tehetséges valamiben” – tehetségsegítő hálózat a Kárpát-medencében

MAGYAR GÉNIUSZ INTEGRÁLT TEHETSÉGSEGÍTŐ PROGRAM
A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
ÜMFT infóvonal: 06 40 638 638
nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.hu

Tehetséggondozás – nemzeti ügy

„Mélyen átérzem és becsülöm a tehetségsegítőknak azt a kiindulását, hogy mindenki tehetséges. Mindenki tehetséges valamiben, s nincs nagyobb szolgálat, mint ráébreszteni és erősíteni egy gyereket – vagy bárkit – abban, hogy megtalálja azt a pontot magában, amelyre hagyatkozva szilárd lesz az önbecsülése és önbizalma, és boldog lehet.”

Sólyom László köztársasági elnök köszöntőbeszéde az Összefogás a tehetségekért című ünnepi konferencián, a Géniusz Országos Tehetségnapon; 2010. március 27.

„Legyen a tehetség újra olyan érték, amit nem csak elvben tisztel a társadalom, de akár rajong is érte, példaként állítva maga elé.”

Schmitt Pál köztársasági elnök beszéde az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának kitüntetéses doktori cím adományozására tartandó ünnepi közgyűlésén; 2010. október 7.

„A madarak közül a sas kiválóan repül, a rigó gyönyörűen énekel, a pulykának meg sok húsa van. Az oktatásnak a sas túl gyors, a rigó túl zajos, a pulyka meg egyszerűen nem fér be az iskolapadba. Az oktatásnak tyúkok kellene. Igaz, hogy csak repdesnek, a hangjuk alig okoz örömet, és húsuk sem olyan sok, de legalább egyformák és egyszerűen kezelhetők. Az oktatásnak nyitottnak kell lennie az egyénre szabott programokra ahhoz, hogy elviselje, sőt segítse a sasokat, a rigókat és a pulykákat is.”

Dr. Csermely Péter

Kiadványunkat az Első Országos Génius Tehetségnapon fellépő fiatal tehetségek fotóival és mélyszegénységben élő gyerekek festményeivel illusztráltuk.

A cigány meséket megjelenítő képek a szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem jegyében készültek a berettyóújfalui Igazgyöngy Alapítvány műhelyében.

„A tehetségek segítése nemzeti ügy.” „Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg.”

Tartalom

Tehetség, hálózat	4
Tehetségpontok	6
Regisztráció, akkreditáció	8
Tehetségsegítő Tanácsok	10
Géniusz Portál, Becsületablak	12
Tehetségbarátok Köre	14
Tehetségtérkép	16
Tehetségnapok	18
Európai Tehetségnap	20
Jó gyakorlatok	22
Képzések és konferenciák	24
Kutatások, kiadványok	26
Tehetséghidak Program	28
Tehetség hitel	30
Programtanács, munkacsoportok	31

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében fogadta el az Országgyűlés a húsz évre szóló Nemzeti Tehetség Programot. A hosszútávra szóló nemzeti program meghatározó része a 2009 júniusában kezdődött és 2011 végéig megvalósuló Magyar Génius Program. A Program a fejlesztés első lépéseként a tehetségeket segítő felnőtteket helyezi a középpontba. Kiemelt célja a tehetségeket segítő hálózat létrehozása, megerősítése, a tehetségeket segítő szakemberek továbbképzése. Az így létrehozott hálózat adja az alapot a program folytatásához. A folytatás részben a meglévő hálózat, a képzési, szakmai kapcsolatrendszer fenntartását és bővítését jelenti. Emellett azonban a program újabb fázisában maguk a tehetséges fiatalok kapnak nagyobb figyelmet. A Magyar Génius Program folytatását jelentő Tehetséghidak Program még a jelenleginél is intenzívebben fog a tehetséges fiatalok közvetlen segítésére fókuszálni, a tehetségek felfedezésére, a tehetség társadalmi hasznosulására és a tehetségek társadalmi felelősségvállalására helyezve át a hangsúlyt.

Kiadványunk célja, hogy képet adjon a Magyar Génius Program jelenéről (alapelveiről, eredményeiről) és jövőjéről (folytatásáról).

Bajor Péter projektmenedzser

Tehetség – ami bennünk rejlik

„Mindenki tehetséges – valamiben.

Ha a környezetünkben, a bennünket körülvevő fiatalok körében szokatlan, az átlagtól eltérőt tapasztalunk, azonnal szólaljon meg bennünk a jelző csengő: vajon nem egy tehetséggel van-e dolgunk?”

Dr. Csermely Péter

„Mindenki tehetséges – valamiben”
– vallja dr. Csermely Péter, a Magyar Génomus Program egyik kezdeményezője.

Mindnyájan látjuk, tapasztaljuk, hogy vannak közöttünk olyanok, akiknek az átlagosnál több tehetség jutott – valamiben. A Nemzeti Tehetség Program, ezen belül a Magyar Génomus Program célja, hogy segítsen a fiataloknak felfedezni magukban a tehetséget, és segítsen a felnőtteknek abban, hogy figyeljenek a fiatalok tehetségére. De ez még kevés lenne. A tehetség magában csak lehetőség, ígélet. Az igazi tehetség az, amelyik hasznosul is: a társadalomban az a tehetséges ember, aki képes a tehetségét kibontakoztatni, önmaga és a társadalom hasznára fordítani.

A tehetségről sokáig az a kép élt, talán él sokfelé még ma is a köztudatban, hogy olyan valami, ami nem hagyja magát elnyomni, utat tör magának, minden áron meg akar nyilatkozni.

Ha ez így lenne, könnyű lenne felismerni. A tapasztalat azonban azt mutatja, és a kutatások is azt igazolják, hogy ez nem így van. A ki nem bontakozó, „szunnyadó” tehetség gyakran rejtkezik; képesség és teljesítmény két nagyon különböző dolog lehet. Éppen ezért a tehetségre figyelni kell, észre kell venni – figyelni kell mindenütt, és azonosítani kell különféle jegyek alapján. Ehhez pedig tudás, tapasztalat és háttér szükséges.

Dr. Csermely Péter,
a Nemzeti Tehetségsegítő
Tanács elnöke

„Melyek az álmaim?
Ha néhány év múlva ezer
Tehetségpontunk lenne az
országban, és ezek között
jó néhány a leghátrányo-
sabb térségekben működne,
ha a csillogó szemű roma
tehetségek tanárok, orvosok
és ügyvédek lehetnének, ha
a magyar tehetségsegítő
modellért sorban állnának
az EU más országai, akkor
azt hiszem ezt a hajót is
sikerült révbe kormányozni.”

Dr. Csermely Péter

Kapcsolat információ, áramlás – a Magyar Génomus Hálózat

A tehetség előny, de teher is. A magányos tehetség hátrányos helyzetben van, ha képességeit tudásának megfelelően szeretné kamatoztatni. A Magyar Génomus Program célja tehetségbarát társadalmi környezet, ezen belül a tehetségeket gondozó hálózat kialakítása – hogy a tehetség a felszínre kerüljön, és ki tudja futni magát. Mindenki hasznára.

A magyarországi tehetségsegítő modell páratlan abban a tekintetben, hogy a tehetségsegítés megerősítése éppen a hálózatépítéssel kezdődött.

Az elképzelés dr. Csermely Péteről származik, aki hálózatkutatóval foglalkozik. Tudományos eredményei arról győzték meg, hogy a hálózatos szerveződések, legyenek ezek sejt-hálózatok vagy az internet, sokkal hatékonyabban működnek, mint a tagok pusztá összessége. Ez a modell érvényes a társadalomra is. A tehetségsegítő szervezetek, szakemberek összefogása révén létrejött, az információk áramlását, megosztását és hatékony felhasználását biztosító Génomus Hálózat képes erőteljesen megjeleníteni a tehetségek ügyét szakmai-oktatáspolitikai fórumokon, de a gazdasági döntéshozók előtt is. Ezzel egyszerre segíti a tehetségek (tehetséges fiatalok) felfedezését, érvényesülését és a tehetség társadalmi hasznosulását. A Magyar Génomus Programban kiépített, az egész EU-ban és világszerte példa nélkül álló, komoly érdeklődést keltett hálózatos modell lényege az önkéntesség, a fenntarthatóság, a hosszú távú gondolkodás és felelősségvállalás – azokat a fiatalokat, akik tehetségük tudatára ébredtek, akikben megvan a lelkesedés, az akarat tehetségük kibontakoztatásához, nem szabad néhány év után magukra hagyni.

„A magyar tehetségsegítésben nagyon egyenlőtlen a terep, nem működnek igazán rendszerben a programok. Az egyik legfontosabb dolog, hogy a gyerekek beavogatásától egészen a hatásvizsgálatig szisztematikusan kellene felépíteni a munkát. A második fontos elem a szakemberek felkészítése, a harmadik pedig, hogy az ország azon részein is mozgásba kellene hozni az intézményeket, ahol eddig nem foglalkoztak kimondottan tehetségsegítővel.”

Dr. Balogh László,

a Magyar Génomus Program szakmai vezetője

A hálózat csomópontjai: a Tehetségpontok

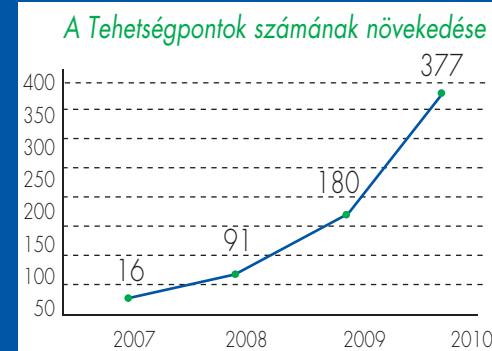
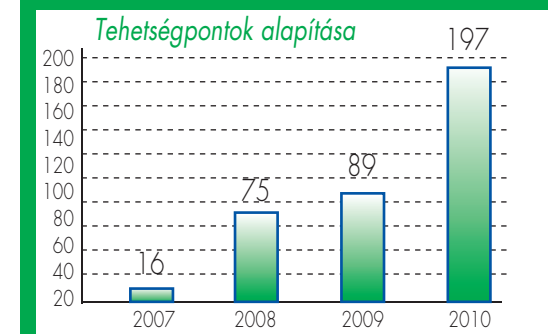
A Magyar Génius hálózat csomópontjai a Tehetségpontok. Tehetségpontok alapítását a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács kezdeményezte és támogatja mind Magyarországon, mind a határon túli magyarok lakta részeken.

A Tehetségpontok alapfeladata a tehetségek felfedezése, azonosítása, a tanácsadás, a pályaaorientáció, a lehetőségek, az információk személyre szabott megmutatása a tehetséges fiataloknak. Fő céljuk, hogy hatékony segítséget adjanak az érdeklődő fiataloknak tehetségük felismeréséhez és kibontakoztatásához, ennek érdekében juttassanak el hozzájuk minél teljesebb és minél személyesebb információkat a különböző tehetséggondozó lehetőségekről. Figyelemmel kísérik az intézményi, helyi, térségi és regionális tehetséggondozó kezdeményezéseket és segítik ezeket abban, hogy minél intenzívebb kapcsolatrendszer tudjanak kiépíteni egymással, a tehetséges fiatalokkal, a tehetséges fiatalok környezetével, a tehetséggondozásban jártas szakemberekkel, és a tehetséggondozást segítő önkormányzati, egyházi, civil szervezetekkel, vállalkozásokkal és magánszemélyekkel. Helyi integráló szerepük mellett pedig maguk is részei a Magyar Génius Hálózatnak, melyben a csomópontok szerepét töltik be az információk áramlásában és feldolgozásában.

Gertner Zsanett: Villás
Ez az a része a mesének,
amikor Villás siratja az
anyját. Erre az ad neki egy
csodakantárt, amivel ha a
földről végigcsap, akkor a
földből egy ló kijön és vég-
re sikerül neki Tündérszép
Ilonát elvinni a királyhoz.
Az anyja haját virágokkal
és szívekkel díszíttem,
mert az oda úgy illik.

Tehetségpont alapítása

A Tehetségpontok létrejöttében a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács kezdeményezése és támogatása mellett döntő tényező az önkéntesség és az önálló, helyi kezdeményezés.

A Tehetségpontok megalapítása alapvetően egy vagy néhány, a tehetségsegítés ügye iránt elkötelezett emberen múlik. A Tehetségpontokat bármilyen helyi szerveződéshez (civil szervezet, önkormányzat, iskola, egyházi intézmény stb.) kötni lehet. Rendkívül lényeges azonban, hogy a szervezet integráljon minél több helyi, a tehetséggondozásban megmozgatható erőt.

Mára már a Kárpát-medence egészét behálózták a tehetséggondozás legkülönbözőbb területein működő Tehetségpontok.

A korábban létrejött Tehetségpontok felkarolják az újabb kezdeményezéseket, segítik az újabb Tehetségpontok alapítását. Ennek köszönhető a hálózat folyamatos bővülése, a Tehetségpontok számának gyors és egyre gyorsuló ütemű növekedése. A hálózatépítés célja, hogy a Kárpát-medence minden magyarok lakta térségében, a leghátrányosabb helyzetűekben is legyenek olyan pontok, amelyeken az induló tehetségek megverhetik a lábukat, és ahonnan kiindulva utat találhatnak az érvényesüléshez.

A Tehetségpontok csak egymással együttműködve, hálózatos formában tudnak létezni, hiszen tevékenységük egyik alapvető eleme a folyamatos információcsere.

Az információcsere, az információ-közvetítés kétirányú. Az egyik irány a helyi értékek (tehetséges fiatalok, mentorok, kezdeményezések, jó példák, a segítség bármilyen formája) közvetítése az ország többi részébe, a másik pedig a máshonnan származó értékek befogadása és alkotó alkalmazása a Tehetségpont környezetében. A hálózatba kerülés feltétele a Tehetségpont regisztrációja. A regisztrációs adatlap kitöltésének egyik legfontosabb eleme, hogy a szervezet működésére, felépítésére, kapcsolatrendszerére vonatkozó adatok megadása mellett a leendő Tehetségpontnak saját maga és környezete számára meg kell fogalmaznia a küldetését, vagyis választ kell adnia arra a kérdésre: Mi teszi Önöket alkalmassá/elhivatottá e kezdeményezésre? (A regisztrációs űrlap letölthető és a regisztrációhoz kapcsolódó információk elérhetők a Magyar Géniuszt Portálról, a Tehetségpontok, Regisztráció címszó alatt.)

Jónás Izabella: Borsszem Jankó Tizenkétfejű sárkányt rajzoltunk, amikor elrabolja a három királylányt. Utánuk ment a testvérük Borsszem Jankó. Egy láncan mászott utánuk. A három királylány kicseréli a sárkány borát, amiből az erejét meríti. Így le tudja győzni Jankó a sárkányt.

Juhász József: Az ördögös szolgál

A csizmadia egyik este – mikor a pap meg akarta csókolni a kinyitott ablakon keresztül a gazdaasszonyt – gondolta megvicceli őket, és mikor a pap bekopogtatott a sötétségbe, a csizmadia saját magát tartotta oda, hogy ő kapja a pap csókját, ne a gazdaasszonyt.

A Tehetségpontok számára önmaguk, az általuk képviselt minőség felmérését és megmutatását teszi lehetővé a Tehetségpont akkreditációja.

Az akkreditáció célja, hogy a Tehetségpont számba vegye, hol tart szervezetének, kapcsolatrendszerének építésében, a tehetségsegítő feladatok ellátáshoz szükséges személyi feltételek megteremtésében. Az akkreditáció során tehetségügyi szakértők meglátogatják a Tehetségpontokat, és személyes konzultációk alapján győződnek meg arról, hogy az intézmények megfelelnek-e a szakmai elvárásoknak. Az akkreditációt követően a Tehetségpontok az akkreditáció tényét, valamint minősítési eredményét (Akkreditált Tehetségpont, Akkreditált Kiváló Tehetségpont) közlő tanúsítványt kapnak, megkapják az akkreditáció minősítési eredményét tanúsító táblát, (2011. február 5-én a Tehetségpontok Második Országos Konferenciáján 104 Tehetségpont veheti át a kiváló minősítést, 27 pedig a sikeres akkreditáció tényét igazoló tanúsítványt). Ezen felül a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége együttműködési megállapodást köt az akkreditált Tehetségponttal, amelyben a Szervezetek a Tehetségpontok hálózatának kiépítésével kapcsolatos kölcsönös feladatok megfogalmazása mellett a Szövetség speciális szakmai szolgáltatásokat ajánl fel a Tehetségpont számára. (Az akkreditációs űrlap letölthető és az akkreditációhoz kapcsolódó információk elérhetők a Magyar Géniuszt Portálról, a Tehetségpontok, Akkreditáció címszó alatt.)

Szakmai és társadalmi összefogás – a Tehetségsegítő Tanácsok

A Magyar Génius Hálózatban a Tehetségpontok szakmai szervezetét a Tehetségpontok munkájához háttérrel adó társadalmi összefogás megszervezésével egészítik ki a Tehetségsegítő Tanácsok.

A Tehetségsegítő Tanácsok önkéntes alapon jönnek létre. Szerveződhetnek földrajzi (helyi, térségi) vagy szakmai (matematikai, óvodai stb.) alapon. Hatókörük szélesebb egy-egy intézményénél, Tehetségpontjánál. Szélesebb, mert a környezetükben több Tehetségpont, intézmény is működik, illetve felkarolják a Tehetségpontokba még nem szerveződött, akár egyéni tehetségsegítő kezdeményezéseket. Szélesebb azáltal is, hogy a tehetségsegítés különböző területein működő szereplőket fogják össze — az oktatási, önkormányzati és az üzleti szektor képviselői együttesen kapnak helyet bennük. Így a Tanácsok települési, térségi szinten is képesek a tehetségügy magas szintű (érdek-) képviselésére, és megteremtik a szükséges szektorközi egyeztetések fórumait, ezzel erősítve a tehetségsegítés társadalmi beágyazottságát és a tehetséghasznosulást.

A Tanácsok tevékenysége növeli a település, térség versenyképességét, pályázati aktivitását, a terület forrásmegkötő képességét. A hátrányos helyzetű térségekben működésük hozzájárul az esélyek javításához.

Ezekben a térségekben a Tanácsok és a programok olyan többletlehetőségeket kínálnak a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok számára, amelyek egyéni képességeik feltárásával, fejlesztő, és támogató programokkal hozzájárulhatnak a bennük rejlő értékek kibontakoztatásához. Ez megalapozza az önfejlesztés és a közösségi szerepvállalás igényét, ezáltal pedig nagymértékben javulnak a programokban résztvevők munkaerőpiaci pozíciói.

Tehetségsegítő Tanácsok alakítása

A zongora és a fuvola virtuóza **Forró Fruzsina**, a pécsi Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központ Művészeti Iskolájának növendéke két hangszeren is igen magas színvonalon játszik. Eddig 15 országos és 3 nemzetközi versenyről összesen 23 díjjal térhetett haza. Mestere az édesanyja: **Iván Katalin** Pro Talento és Artisjus díjas zenepedagógus.

Tehetségsegítő Tanácsok létrehozására több irányból indulhat kezdeményezés.

Kezdeményezhetik a tehetségprogramokban résztvevő szakemberek, szervezetek, pl. a Tehetségpontok, tehetséggondozó műhelyekben dolgozók, vagy együttműködő mentorok. Kezdeményezők lehetnek a programokban résztvevők, maguk a tehetséges fiatalok, illetve az általuk létrehozott szervezetek. Indulhat a kezdeményezés önkormányzatoktól, az önkormányzatok különböző szintű társulásaitól, felsőoktatási intézményektől, szakmai szolgáltató intézményektől, civil szervezetektől, egyházaktól és ezek különböző szintű együttműködési formáiból is. Az első lépés, hogy a résztvevőknek meg kell fogalmazniuk együttműködésük céljait, be kell határolniuk működési területüket (helyi, térségi, regionális vagy országos szinten, vagy valamilyen szakterületen kívánnak megszerveződni, működni), illetve számba kell venniük lehetséges szakmai, társadalmi, gazdasági partnereiket.

A Tehetségsegítő Tanácsok alakításához a Magyar Génius Programban módszertani segédlet készült.

A segédlet részletesen bemutatja a Tanácsok helyét és szerepét a tehetségsegítő programokban, valamint a megalakítás tartalmi és formai előkészítéséhez szükséges teendőket. Ezen felül igény szerint lehetőség van szakmai konzultációkra tartalmi és szervezési kérdésekről, a menet közben felmerült kérdéseket fel lehet tenni a Magyar Géniusz Portálon. A megalakuló Tehetségsegítő Tanácsokkal a Magyar Géniusz Program felveszi a kapcsolatot, adataikat fölülteti a Tehetségtérképen, és együttműködési megállapodást köt velük a minél eredményesebb működés elősegítése érdekében. (A kapcsolat felvételéhez és a Tehetségtérképen való megjelenéshez a honlapról — Magyar Géniusz Portál — elérhető adatlapot kell kitölteni.)

Hálózat és Világháló – a Magyar Gêniozsz Portál

Bár a Magyar Gêniozsz Program kifejezett célja, működésének alapfeltétele, hogy a programban kiépített hálózat ne „virtuális” legyen, hanem tényleges, személyek és intézmények, a „csomópontok” (Tehetségpontok, Tehetségsegítő Tanácsok) közötti valóságos kapcsolatrendszerre épüljön, hiba lenne kihasználatlanul hagyni azokat a lehetőségeket, amelyeket a Világhálóra kapcsolódás kínál a kapcsolatrendszer továbbépítésében, az információ áramoltatásában és a kommunikáció megkönnyítésében.

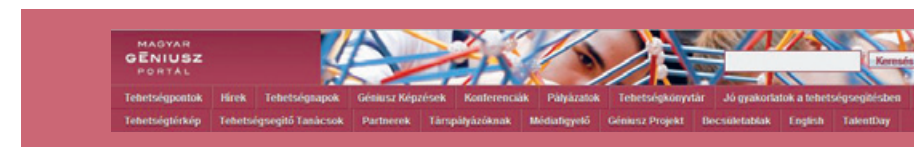
Ennek a gondolatnak a jegyében jött létre a program keretében a Magyar Gêniozsz Portál. A Portál lényegében egy mindenki által közvetlenül, könnyen elérhető „gyűjtőpont” szerepét tölti be a hálózatban. Megjelennek, elérhetők rajta a programmal és a hálózattal kapcsolatos információk, hírek (képzések, konferenciák, Tehetségnapok stb.). Egyik központi eleme az interaktív Tehetségértékpár, melyen szerepelnek és részletesen bemutatkoznak Magyarország és a határon túli magyarok lakta területek Tehetségpontjai, illetve megjelennek a legjobb tehetséggondozó gyakorlatok is. Fontos, hogy a Portál szerepe korántsem csak az egyirányú adat-szolgáltatás. Tartalmait jelentős részben a hálózat tagjai hozzák létre (pl. a Tehetségpontok bemutatkozása vagy a „Jó gyakorlatok”), fontos szerepe van a hálózatépítésben, hálózatteljesítésben (regisztráció, információszolgáltatás, segédletek stb.), és a programon, illetve a hálózaton belüli kommunikációban.

A program költségvetése	697 894 929 Ft
Regisztrált Tehetségpontok	377
Akkreditációs eljárásban résztvevő Tehetségpontok	170
Jó gyakorlatok Magyarországon	több, mint 110
Külföldi jó gyakorlatok	20
A program közreműködésével szervezett Tehetségnapok	50
Megalakult Tehetségtanácsok	20
Háttér tanulmányok	19
Kiadványok	15
A program keretében fejlesztett képzési programok	79
Megtartott képzések	368
A képzéseken résztvevők száma	6 782
A Program hírlevelének olvasói	több, mint 3 500
A Portál látogatói	több, mint 100 000
A Programban érintettek várhatóan	20 000

Becsületablak, pénzügyi alapok

„A tehetség kibontakozásának a segítése önzetlen, bizalmon alapuló munkát feltételez. Ez ad olyan példát, amely tudatosítja a tehetséges fiatalokban azt, hogy felelősséggel tartoznak azért, hogy a kapott segítséggel jól sáfárkodjanak, és azért is, hogy a megszerzett képességeiket, tudásukat később továbbadják. A folyamatosan hiteles munkával kivívott bizalom nyitja meg az utat a tehetségtársadalom kialakulása felé is.” „Különösen fontos a bizalom kivívása akkor, amikor a társadalom, az adófizető polgárok által a tehetséggondozás ügyére fordított pénzek helyes elköltéséről van szó.”

Így fogalmazta meg a tehetségsegítés etikai alapelveit, egyben többek között ezekkel a szavakkal nyitotta meg a program Becsületablakát a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács, a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége és a Magyar Gêniozsz Program munkatársai nevében Csermely Péter elnök és Bajor Péter projektmenedzser. A Becsületablakban megjelennek a Magyar Gêniozsz Program alapidokumentumai, a projekt pénzügyi és szakmai lebonyolításához kapcsolódó dokumentumok, valamint a programról szóló, megtartott és tervezett

A Magyar Gêniozsz Program költségvetésének alapját európai uniós források adják. A hálózatépítő program teljes költségvetése 697.894.929 Ft a 2009–2011-es időszakban. Emellett 210 tehetséggondozó szervezet (elsősorban iskolák és civil szervezetek) nyert el összesen 2.341.686.007 Ft támogatást önálló pályázóként európai uniós forrásokból, helyi tehetséggondozó kezdeményezések támogatására.

A Nemzeti Tehetség Programot legnagyobb részben a Nemzeti Tehetség Alap finanszírozza, az Oktatásért Közalapítvány pályázati rendszerén keresztül. Ebből a forrásból 2010-ben mintegy 800 millió Ft szolgált a tehetséggondozás ügyét a Magyar Gêniozsz Programhoz kapcsolódóan Magyarországon és a környező országok magyarok lakta területein.

Kapcsolat, együttműködés, aktivitás – a Tehetségbarátok Köre

A Tehetségpontok számának emelkedésével, a Tehetségsegítő Tanácsok szerveződésével, valamint a Magyar Génius Portál létrehozásával kialakult a tehetségsegítő hálózat szakmai váza. A további munka meghatározó feladata a szakmai szervezet további bővítése (a „háló” mind sűrűbbre fonása) mellett a hálózatban rejlő lehetőségek minél hatékonyabb kiaknázása. Ez utóbbi célt szolgálja, illetve a hálózatépítés egy újabb lépését jelenti a Tehetségbarátok Körének életre hívása.

A Tehetségbarátok Köre szigorúan önkéntes alapon működő szerveződés, amely összefogja mindazokat, akik képesek és hajlandók önzetlenül egyengetni a tehetségek útját, szolgálni a tehetségsegítés ügyét.

Megalapításának fő célja, hogy megteremtse azt a formát, amelyben folyamatosan és rendszeresen hasznosulni tud az önkéntesen felkínált segítség, amelyben az önkéntes segítők maguk is láthatják, tapasztalhatják az együttműködés eredményességét. A Kör működése ezáltal fenntartja a tehetségek segítésében a társadalmi aktivitást, erősíti a társadalmi elkötelezettséget. A Tehetségbarátok Köre a hálózatnak olyan eleme, amely még inkább egybeszövi a hálózat vázát adó, elsősorban szervezeteket, intézményeket integráló szakmai szervezetet a társadalom szélesebb, a tehetségsegítésben akár tehetséggént, akár segítőként érdekelt rétegeivel. Ezáltal válik a hálózat teljessé, átfogóvá, illetve ennek a kapcsolatnak hatalmas jelentősége van a tehetségbarát, azaz a tehetséget felkaroló és hasznosító társadalom arculatának formálásában.

Csikó Szabolcs 16 évesen valósággal berobbant a magyar köztudatba. Táncudása, életigenlése, akaratereje ezeket nyugtázta le. Mindez elsősorban tehetségének köszönhető, de „sikeréhez” kellett a lehetőség és a vállalkozó szellem is. Ahhoz azonban, hogy tehetségét kibontakoztathassa, rendszeres képzés és hosszú tanulási folyamat is szükséges. Csikó Szabolcs jelenleg a Magyar Táncművészeti Főiskolán folytatja tanulmányait.

Mentorok, mecénások, önkéntesek – a Kör tagjai

A Maglódi Napsugár Óvoda néptáncsoportja Az első Országos Génius Tehetségnap alkalmából meghirdetett „Mester és tanítványa” pályázatot a közönségzavazatok alapján **a Gellér Anna és Mártonné Csányi Katalin** vezetésével működő maglódi gyermek táncsoport nyerte.

Tehetségbarátok mindazok, akik a Kárpát-medencei tehetséggondozásból bármilyen tevékenységükkel önzetlenül vállalnak részt, akik a tehetség felfedezésétől a társadalmi hasznosulásáig tartó hosszú úton bármely ponton be tudnak és akarnak kapcsolódni a tehetségsegítésbe.

Közéjük tartoznak a mentorok, azok a pártfogók, tanácsadók esetleg nevelők, akik önzetlenül, elsősorban szakmai szempontból segítik a hozzájuk forduló tehetségének kibontakozását.

A Kör tagjai lehetnek mecénások és támogatók — mecénásként azok, akik minden ellenérték nélkül, jelentős összeggel, vagy jelentős összegű szolgáltatással, értékes termékekkel támogatják a tehetségsegítő tevékenységét, támogatóként pedig azok, akik minden ellenérték nélkül csekélyebb összeggel, önkéntes munkával, kapcsolatrendszerük mozgósításával, vagy más módon támogatják a tehetségsegítés mozgalmát. Tagjai lehetnek a Körnek továbbá azok az önkéntesek, akik elsősorban a munkájukkal, jelenlétükkel járulnak hozzá a Magyar Génius Program működéséhez. (A Tehetségbarátok Köre a Második Országos Génius Tehetségnapon tartja első összejövetelét.)

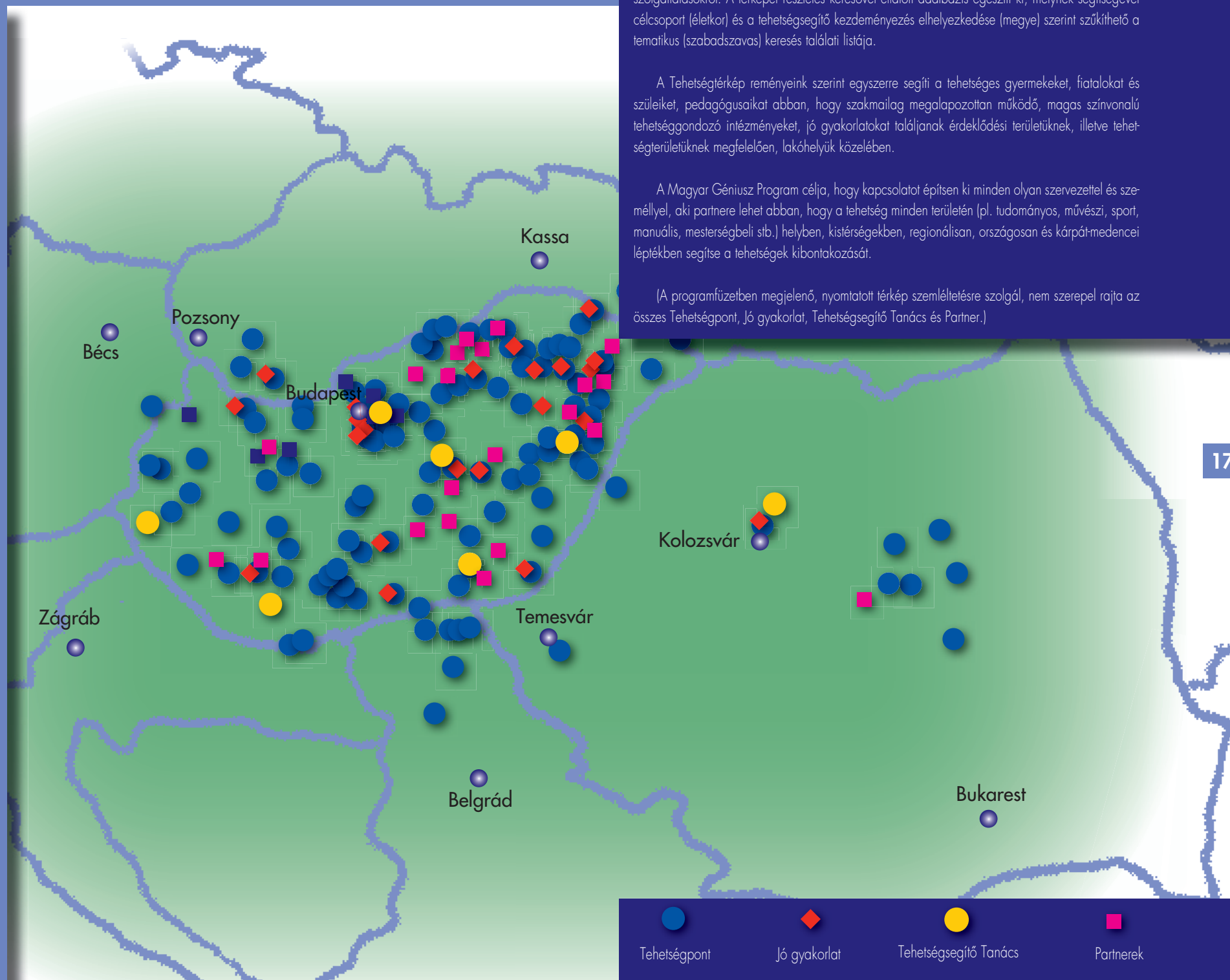
Tehetségtérkép

Tehetségpontok Magyarországon

Bács-kiskun megye	9
Békés megye	8
Csongrád megye	6
Hajdú-Bihar megye	57
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	16
Jász-Nagykun-Szolnok megye	21
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	38
Heves megye	6
Nógrád megye	5
Budapest	69
Pest megye	17
Fejér megye	8
Komárom-Esztergom megye	5
Veszprém megye	6
Győr-Moson-Sopron megye	21
Vas megye	4
Zala megye	6
Baranya megye	14
Somogy megye	7
Tolna megye	11

Tehetségpontok a határokon túl

Románia	18
Szerbia	14
Szlovákia	10
Ukrajna	1

A Génius Portálon megtalálható, interaktív Tehetségtérkép létrehozásának az volt a célja, hogy ki-ki könnyebben informálódhasson a lakóhelyéhez legközelebbi tehetségsegítő műhelyekről, szolgáltatásokról. A térképet részletes keresővel ellátott adatbázis egészíti ki, melynek segítségével célcsoport (életkor) és a tehetségsegítő kezdeményezés elhelyezkedése (megye) szerint szűrhető a tematikus (szabadszavas) keresés találati listája.

A Tehetségtérkép reményeink szerint egyszerre segíti a tehetséges gyermekeket, fiatalokat és szüleiket, pedagógusait abban, hogy szakmailag megalapozottan működő, magas színvonalú tehetséggondozó intézményeket, jó gyakorlatokat találjanak érdeklődési területüknek, illetve tehetségtérületüknek megfelelően, lakóhelyük közelében.

A Magyar Génius Program célja, hogy kapcsolatot építsen ki minden olyan szervezettel és személlyel, aki partnere lehet abban, hogy a tehetség minden területén (pl. tudományos, művészi, sport, manuális, mesterségbeli stb.) helyben, kistérségekben, regionálisan, országosan és kárpát-medencei léptékben segítse a tehetségek kibontakozását.

(A programfüzetben megjelenő, nyomtatott térkép szemléltetésre szolgál, nem szerepel rajta az összes Tehetségpont, Jó gyakorlat, Tehetségsegítő Tanács és Partner.)

● Tehetségpont
 ◆ Jó gyakorlat
 ● Tehetségsegítő Tanács
 ■ Partnerek

Bővebb információ:
www.geniuszportal.hu/tehetsegterkep

A tehetség ünnepei – a Tehetségnapok

A Magyar Génius Program legfontosabb eredményei között tartja számon a Tehetségnapok szervezését országszerte és a határokon túli magyarok lakta területeken.

A program célkitűzése szerint a 2011. évben ezek a programok kb. 500 rendezvény keretében minimum 50 000 embert fognak megmozgatni a Kárpát-medencében. A nagy számokat, a nagyszabású terveket látva felmerül a kérdés: mire jók, miért ilyen fontosak a Tehetségnapok?

A Tehetségnapok részben szakmai összejövetelek, amelyeken találkoznak a szakemberek, a programok vezetői és azok, akik különböző módon támogatják a tehetségeseket és a fejlesztésükben résztvevőket. Másrészt a Tehetségnapokon mutatkozhatnak be a különféle műhelyekben munkát végző, gyakran kimagasló teljesítményt nyújtó fiatalok. A Tehetségnap olyan alkalom, amelyen egy közösség köszönheti a tehetségsegítőket – a pedagógusokat, szakembereket, mentorokat, művésztanárokat, edzőket –, egyben olyan esemény, amely ráirányítja a figyelmet a kibontakozó

Játék vagy kutatás?

A Gömböcöt bárhol tesszük le, mindig a stabil egyensúlyi pontjába tér vissza. Úgy viselkedik, mint a ma is kedvelt régi játék, a keljfeljancsi. **Domokos Gábor** és **Várkonyi Péter** találmányát, melyet egy matematikai tétel inspirált, a New York Times a világ leghasznosabb találmányai közé sorolta.

tehetségű fiatalokra. A Tehetségnapok során mindenkiben erősíteni lehet azt a szándékot, hogy a saját tehetségét kiteljesítse, de alkalom nyílik a tehetségsegítő munkájának elismerésére is.

A Tehetségnapok rendkívül fontosak abból a szempontból, hogy a társadalom a tehetségre és a tehetségsegítésre értékkel tekintsen, a tehetséges fiatalok érezzék a rájuk irányuló figyelmet, a segítő szándékot, és a tehetségsegítőik lássák a munkájuk eredményét, érezzék ennek elismerését.

Tehetségnapok szervezése

Felméry Lili „Nekem a tánc az élet.

A nagybetűs élet. Ahol az tudok lenni, aki vagyok. Ahol tudom, mi a kicsi és mi a nagy, mi a fehér, és mi a fekete. Mi az igen és mi a nem. Szóval, ahol a világ igaz és átélhető.

Ahol otthon vagyok.”

A kiemelkedően tehetséges balerína pályájának indulását tehetségátmozgató ösztöndíjak is segítették.

A Tehetségnap bármely közösség – legyen szó lakóhelyi, települési közösségről vagy iskolai, munkahelyi, szakmai, művészeti, illetve sportközösségről – saját rendezvénye.

A Tehetségpontok egyedül, illetve más Tehetségpontokkal vagy különböző szervezetekkel összefogva is rendezhetnek Tehetségnapot. A Magyar Génius

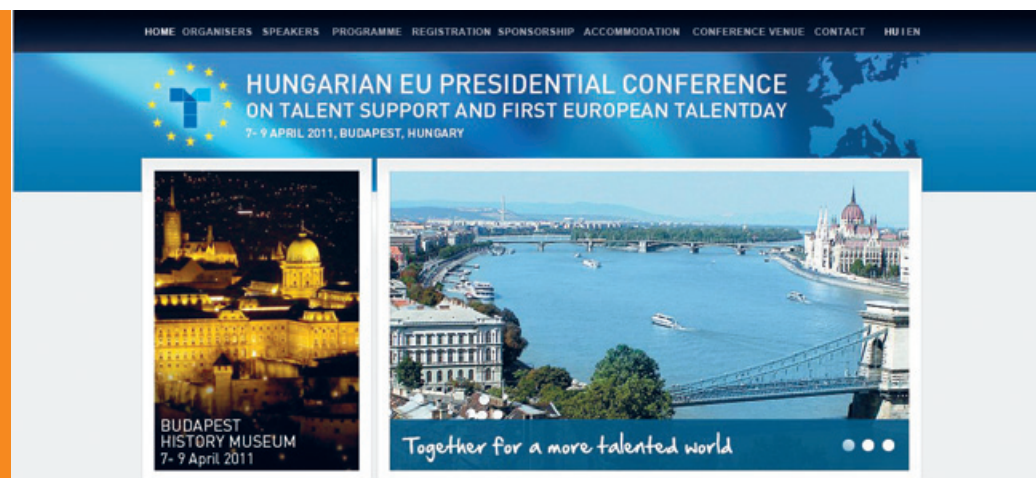
Program szakmai és információs segítséget nyújt a helyi tehetségnapok szervezéséhez, és évente megrendezi a Génius Országos Tehetségnapot. A szakmai segítség részben a Génius Portálon elérhető, *Rendezzünk Tehetségnapokat!* címet viselő írásos útmutatóban ölt testet (letölthető: www.geniuszportal.hu, Tehetségnapok, *Rendezzünk Tehetségnapokat!*). Ezen túl a Magyar Génius Projektiroda társszervezőként vállal szerepet Tehetségnapok szervezésében. (A társszervezés szakmai együttműködést és társfinanszírozást is jelent. A Génius Program szakmain együttműködésével és társfinanszírozásában a Tehetségpontok ötven Génius Tehetségnapot szerveznek országszerte a 2010–2011-es tanév során. Mindemellett lehetőség van a Tehetségnap regisztrációjára, tájékoztató közzétételére a Portálon, illetve a felvételére a Portál Tehetségnaptárába (Tehetségnap, Regisztrálja rendezvényét a Génius Portálon és Tehetségnaptár címkék alatt).

A tehetség különös dolog abban az értelemben, hogy igazából ott tűnik fel, ahol szeretik, támogatják.

Az ilyen helyeken sokszorozódik, megteremti önnön folytatását. Márpedig az nem kétséges, hogy tehetségekre szüksége van minden közösségnek. Ezt felismerve számos európai ország elkezdte kiépíteni a saját tehetségsegítő rendszerét. Ebben a tevékenységben élen járt Magyarország, amikor megalakította a Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsot és útjára indította a hosszú távú Nemzeti Tehetségsegítő Programját. A Tanács 2006-ban kezdte meg a Tehetségnapok szervezését. A Tehetségnapok szervezése mozgalommá nőtt: számos város és helyi közösség csatlakozott a mozgalomhoz és rendezte meg saját Tehetségnapiját, újabban pedig határokon átívelő tehetségnapokat is rendeznek.

Az utóbbi időben a Tehetségnapok iránt több ország részéről is tapasztalható érdeklődés, illetve az a tény, hogy 2011 első felében Magyarország az Európai Unió soros elnöke, alkalmat ad a Tehetséggondozás EU Magyar Elnökségi Konferencia és Első Európai Tehetségnap magyarországi megrendezésére.

A rendezvényre 2011. április 7–9. között kerül majd sor. Ugyancsak magyar kezdeményezésre 2011 tavaszán számos európai országban rendeznek Tehetségnapokat.

A konferencia honlapja: www.conference2011.talenteday.eu

A konferencia első két napja hasonló felépítésű, és több részből áll: plenáris üléseken az Európai Unió és a tagállamok minisztériumi oktatáspolitikusai és tehetséggondozó civil szakemberei adnak elő, délutánonként szekciósülések lesznek. Az előadásokat 5–10 perces kulturális-zenei műsorszámok színesítik majd, tehetségek és mentoraik közös fellépésére kerül sor.

A harmadik nap az Európai Tehetségnap rendezvény, amelyen tudományos, mesterségbeli, művészeti, zenei tehetségek bemutatkozása mellett a Magyar Géniusz Program tevékenységeiről számolnak be a Program munkatársai.

Eddig öt EU tagállam jelezte (Anglia, Lengyelország, Németország, Románia és Ausztria), hogy a budapesti Tehetségnapokkal egy időben hasonló figyelemfelkeltő rendezvényt tartanak majd, amelyek az internet segítségével a budapesti helyszínnel összekapcsolódhatnak.

A rendezvényre a résztvevő országok alkotta nemzetközi programbizottság várja a további jelentkezőket, illetve várja mindazok jelentkezését, akik bármilyen minőségben érdeklődnek az Európai Tehetségnap iránt.

Ötlet, megvalósítás, tapasztalat

- Jó gyakorlatok a tehetségsegítésben

A Magyar Génius Program egyik eleme, hogy összegyűjti és közkinccsé teszi a szakmailag megalapozott módon működő legjobb tehetséggondozó programokat Magyarországról, a határokon túli magyar lakta területekről, de ennél szélesebb körben külföldről is, minden olyan helyről, ahol a magyar tehetségsegítésben alkalmazható gyakorlat fellelhető. A gyűjtőmunka célja, hogy ösztönözze a szakmailag megalapozott, bizonyítottan hatékony tehetséggondozási formák terjedését.

Jó gyakorlat lehet minden olyan tevékenység, amely a tehetségsegítés folyamatába illeszkedik, annak valamilyen részterületét érinti (pl. a tehetség felismerése, diagnosztizálása, a tehetséggondozásban kifejtett tevékenység, tanácsadás, a hálózati együttműködés valamilyen bevált formája), vagy több fontos területet összefogó komplex tehetségsegítő programmá áll össze.

Fontos, hogy az eljárásnak valóban gyakorlatnak kell lennie, tehát a programnak már több éve futnia kell. Ehhez kapcsolódóan vizsgálni, figyelni kell a program bevalását, hatásait. Mindezeknek az információknak, tapasztalatoknak az összegzése és bemutatása adja a Jó gyakorlatok lényegét, teszi lehetővé a tapasztalatok cseréjét a Magyar Génius Hálózatban, illetve közvetítését a hálózaton kívülre.

Jó gyakorlat megjelentetése

A Magyar Génius Program keretében összegyűjtött és minősített tíz példaértékű tehetséggondozó jó gyakorlatról a közeljövőben önálló kötet is megjelenik a Génius Könyvek sorozatban:

A Bethlen Gábor Református, Tagozatos Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési tanácsadó (Törökszentmiklós) komplex programja,

A Curie Alapítvány (Szolnok) komplex programja

A Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás kézműves programja

A Klebelsberg Középiskolai Kollégium (Kaposvár) komplex programja

A Koroknay Dániel Tehetséggondozó és Általános Iskola és Tehetségpont (Mád) komplex programja

A Messzehangzó Tehetségek Alapítvány (Budapest) komplex programja

A Miskolci Rendészeti Szakközépiskola komplex programja

Az Óbudai Harrer Pál Általános Iskola komplex programja

A Tárogató Óvoda (Győr) komplex programja

A Vikár Sándor Zeneiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Nyíregyháza) zenei tehetségsegítő programja

A Jó gyakorlatok megjelennek a program honlapján folyamatosan bővülő adatbázisban és a Jó gyakorlatok térképén, illetve a tervek szerint nyomtatásban is.

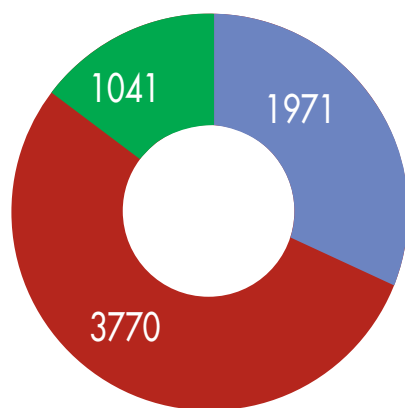
Az adatbázisba kerülés első lépéseként a Jó gyakorlatot folytató intézményeknek, Tehetségpontoknak a honlapról letölthető kérdőívet kell kitölteniük. Az adatbázisban és a térképen azok a tehetséggondozó gyakorlatok jelennek meg, melyek a szakmai zsűri értékelése alapján bekerülnek a követésre érdemes legjobb gyakorlatok közé.

A Jó gyakorlatok közzétételekor, ismertetésekor alapvető szempont, hogy az érdeklődő szakemberek és a szülők széles körű tájékoztatást kapjanak a tehetséggondozó programról. Ennek érdekében meg kell adni, hogy a program, a gyakorlat kiknek, milyen korosztálynak szól, hol és milyen formában működik, milyen tehetségterületek fejlesztéséhez járul hozzá, milyen módszerek alkalmazásával. Ezen felül a bemutatás fontos része a program gyakorlatának, körülményeinek feltárása, annak megmutatása, hogy a gyakorlatot alkalmazó intézmény milyen szakemberek bevonásával működik, milyen módszerrel választja ki azokat, akiknek följár a programban való részvételt, és hogyan méri, értékeli működésének hatékonyságát, sikerességét.

A Magyar Génius Program keretében az Országos Tehetségnapon megindított Génius Képzések elsődleges célja a tehetséggondozó szakmai munka megerősítése, szakmai bázisának megteremtése, bővítése.

A tehetséggondozó szakmai munka megerősítésére a projekt 79 témakörben fejlesztett ki és akkreditált 10–30 órás képzési programokat. A képzések az ország valamennyi régiójában elérhetők. Szerepelnek közöttük tapasztalatátadó és ismeretbővítő képzések, programok hátrányos helyzetűekkel foglalkozók számára, valamint olyan képzések, amelyek a tehetségek családjának, környezetének tudatosságát fejlesztik, megkönnyítve számukra a tehetségsegítésbe való bekapcsolódást. Kifejezetten a szakmai kört célozzák meg a pedagógusoknak, pszichológusoknak szervezett mentor konzulens képzések, a szaktárgyi tehetséggondozó képzések. A képzések célja nem csak az ismeretátadás, hanem a tehetségsegítés óvónő, tanító- és tanárképzésben történő oktatásához szükséges szakmai tartalmak előállítás, módszertani fejlesztése, továbbá a tehetséges fiatalok vezetői, innovációs és menedzseri készségeit fejlesztő programok kialakítása és e programmal kapcsolatos képzők képzése.

A Program megvalósítása során folyamatosan támaszkodik a Tehetségpontokban és más partnerszervezeteknél dolgozó tehetségsegítő szakemberek tapasztalataira. Ezért a program során kidolgozandó szolgáltatások szakmai előkészítése érdekében rendszeresen konferenciákat, workshopokat szervez, ahol mód nyílik a tehetséggondozás területén szerzett szakmai tapasztalatok megosztására. A rendezvények emellett alkalmat teremtenek a Génius Hálózatban dolgozók személyes találkozására is.

Más szerepben
Énektanárok a Magyar Génius Program módszertani képzésén.

Képzettek régióinként

- Budapest és környéke
- Dunán innen
- Dunántúl

A Génius Képzéseken résztvevők száma havi megoszlásban

A Magyar Génius Projekt képzéseiben 2010. december 31-ig 368 képzési csoportban 6 781 pedagógus és civil tehetségsegítő vett részt.

A projekt célja, hogy a tehetségsegítő hálózat bővülésével párhuzamosan, a bővülés ütemének megfelelően biztosítsa a továbbképzés lehetőségét a tehetségsegítésbe kapcsolódni kívánók számára. Ennek megfelelően a Magyar Génius Portálon keresztül hirdeti meg a képzéseket, és fogadja a jelentkezéseket. Ugyancsak a Portálon elérhető a folyamatban lévő, illetve meghirdetett képzések rövid ismertetője, ajánlása, valamint elérhetők a képzések szervezésével kapcsolatos bővebb információk („Kérdezz-felelek”). A képzésekre jelentkezni a Portálon, az online rendszeren keresztül lehet, egyéni vagy csoportos (intézményi) formában. (Utóbbihoz csoportos igényfelmérés kapcsolódik, a képzés hatékony szervezése és megtartása érdekében.) A közvetlen kapcsolatfelvételre lehetőség van további csatornákon: a kepzes@tehetsegpont.hu e-mail címen, a +36-1-782-1604 telefonszámon, és a +36-1-688-4880 faxszámon is.

Módszertan, elmélet, önvizsgálat -kutatások és kiadványok

Minden szerveződés, szervezet számára fontos, hogy hiteles, összegző képet kapjon magáról. 2010 nyarán kvalitatív kutatás kezdődött Szvetelszky Zsuzsanna, az ELTE-TÁTK kutatójának szakmai vezetésével, melynek célja a Tehetségpontok hálózatosodási potenciáljának feltárása volt. A kutatások eredményei a Magyar Géniusz Hálózat számos sajátosságára hívták fel a figyelmet. Ezek szerint a hálózat fő jellemzője a sokféleség, amely számos területen megnyilvánul. A sokféleség egyik területe a hálózat alapelemeinek, a Tehetségpontoknak az adottságaiból fakad — a Tehetségpontok nagyon különböznek egymástól tevékenységi körükben, méretükben, hatókörükben; nagyon sokfélék az alanyok, akikkel foglalkoznak (pl. elítéltek, él-sportolók, elitiskolai diákok). Meglehetősen nagy az eltérés abban, hogyan tudják fenntartani magukat — egy részük lényegében önfenntartó, a másik végletként vannak olyanok, amelyek szinte egyáltalán nem rendelkeznek forrásokkal. Különböző szinten állnak a rendelkezésükre szakmai ismeretek, nem azonos fokú a működési, szervezeti tudatosságuk, valamint igen sokféleképpen ítélik meg a tehetség fogalmát.

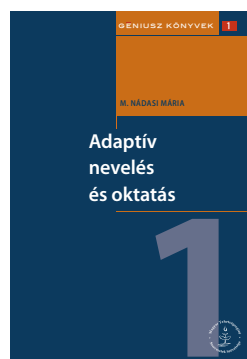
Elméleti és módszertani kiadványok

A képzésekhez és a konferenciákhoz kapcsolódóan, illetve a hazai tehetségsegítés módszertani és elméleti-szakmai támogatására a Géniusz Hálózat számos kiadványt jelentet meg a projekt időtartama alatt elektronikus és nyomtatott formában is.

Hálózatosodás: eredmények, problémák, feladatok

A kutatások kijelölik a további tennivalókat, irányokat: a cél a hálózat csomópontjait egymással és a hálózaton kívüli környezettel összekötő, az információk minél több irányú áramlását biztosító „hidak” létrehozása, megerősítése.

Fontos tényező, hogy a Tehetségpontok jellemzően „felülről jövő” (önkormányzatok, ismert szakemberektől eredő) kezdeményezésből jönnek létre, többnyire oktatási intézményekben. Ennek ellenére meglehetősen nehezen illeszkednek a közoktatás rendszerébe, amelynek a tehetséggondozásban kulcsszerepe lehetne. A hálózatosodás, a kapcsolatok építése ellenében hat, hogy a Tehetségpontoknak otthont adó közoktatási intézmények gyakran egymás riválisai egy területen, térségen, városon belül. Ugyancsak akadálya a hálózatosodásnak a közoktatás rendszerén kívüli, „civil” szféra és a Tehetségpontokban működő oktatatók bizalmatlansága, valamint a szülők és tehetséggondozók egymásról alkotott, a kapcsolatépítést nem éppen előnyösen befolyásoló képe. Mindezek feltárására építve a kutatás egyik konklúziója, hogy a Tehetségpontok nem építenek kapcsolatokat egymással, így nem alkotnak valódi, jól működő hálózatot, még egy-egy kisebb területen sem. Ugyanakkor jelentős eredmény a Tehetségpontok számának növekedése. Tapasztalat továbbá, hogy egyes területeken (pl. matematika, tánc, sport) nagy teret ölelő hálózatok épülnek spontán módon, illetve van igény egy országos méretű, szélesebb kapcsolatot teremtő szakmai adatbázisra.

A húszéves Nemzeti Tehetség Programban az elsősorban a tehetségsegítő hálózat építésének elindítását célzó Magyar Géniusz Programmal indult. Ennek folytatása a 2012–2013-ban megvalósuló Tehetséghidak Program, amelynek célja a tehetségsegítő hálózat továbbépítése, bővítése mellett a hálózat mélyebb társadalmi beágyazása, az aktívabb társadalmi cselekvés megindítása, illetve a tehetségsegítő kezdeményezések gyakorlattá formálása.

A Tehetséghidak Program kidolgozza és bevezeti a tehetség életpálya-nyilvántartó rendszert az óvodától felnőttkorig („Tehetségútlevél”). Ezzel biztosítani kívánja a tehetséggondozás folyamatosságát és az egyes intézmények közötti információáramlást is. Kísérletként kiterjeszti a tehetséggondozás felső korhatárát az eddigi 35 éves kor fölé, kialakítva a felnőtt- és időskori tehetséggondozás rendszerét. A tehetségek fejlesztése érdekében többszintű kommunikációs és együttműködés-fejlesztő rendszert indít el a szülő–pedagógus–tehetséges fiatal háromszögben. Innovatív hálózat- és csoportszervezési technikákkal tudástranszfert hoz létre régiók között, és helyi tehetséggondozó programokat indít olyan közösségekben és területeken, amelyek hátrányos, vagy elzárt helyzetük révén nem képesek a pályázati rendszerbe való bekapcsolódásra.

A tehetség hasznosulása

A tehetségek társadalmi felelősségvállalása

Tehetséghidak Program

Tehetséggondozás:
A. folyamatosság,
információáramlás

B. Tehetségközösségek

C. Felelősségvállalás

Társadalmi szintű
D. kommunikáció

Tehetségbarát társadalom

Arra a felismerésre építve, hogy a tehetség kibontakozásának egyik leghatékonyabb eleme a kortársak, kortárs-csoportok támogatása, érték- és szemléletkövetítése, a program támogatja a felismert tehetséges fiatalok egymás közötti találkozóit, tapasztalatcseréit, képességterületenkénti közös fejlesztését. A program része továbbá az önszerveződés legkülönbözőbb módjainak támogatása, valamint a tanév szorgalmi időszakában helyben folytatott tehetséggondozó tevékenységek (mentorálás, szakkörök) összekötése a nyári időszakban régiós és országos szinten megtartandó tehetségfejlesztő táborokkal. A tehetségfejlesztő közösségek erősítésének célját szolgálja továbbá tapasztalatátadó és ismeretbővítő képzéseket szervezése külön programokkal a hátrányos helyzetűekkel foglalkozók számára, illetve a tehetségek családjának, környezetének képzésére.

A tehetségek társadalmi felelősségvállalását érintő sajátos kérdés, probléma a tehetséges, megfelelő képzésben részesült fiatalok itthon tartása, tehetségük és a tehetségsegítésbe fektetett energia (munka, költség) nemzeti keretekben, az őket újtjukra segítő közösség érdekeinek is megfelelő hasznosítása. Ebből a célból a programban megkezdődik a sikeres tehetségeknek az ifjabb tehetségeket segítő mentorhálózatának kiépítése. Az így létrejövő sokgenerációs modell erősíti a tehetségek társadalmi felelősségvállalását, és jelentős hatást fejt ki a tehetségek megtartása érdekében.

A Tehetséghidak Program a média minden ágát (így a virtuális közösségi tereket is) kihasználó kommunikációs offenzívát indít a magyar társadalom tehetség tudatosságának növelésére, a tehetségbarát társadalom kialakítása érdekében. Ezzel párhuzamosan az Európai Unió tagállamainak többségére, valamint olyan nagy nemzetközi szervezetekre, mint pl. az UNESCO is kiterjedő kampányt szervez a magyar tehetséggondozó modell megismertetésére, népszerűsítésére. A nyitás gondolatának és az európai és a magyar tehetségsegítő hálózatok összekapcsolásának jegyében a program előkészíti egy budapesti Európai Unió Tehetségközpont megalapítását.

Befektetés a tehetségbe – a Tehetség hitel

A tehetség kibontakoztatása befektetést, méghozzá nem csak szellemi energiák, segítő szakmai kapacitás befektetését, hanem a tehetséges fiatal vagy családja, környezete részéről anyagi ráfordítást is igényel. Ezt a gondolatot elfogadva dolgozta ki a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács a Tehetség hitel koncepcióját.

A koncepció értelmében a Tehetség hitel a diákhitel mintájára, ahhoz hasonló pénzügyi konstrukcióként jöhet létre, ám sokkal szélesebb célközönséggel. Nem csak a felsőoktatásban tanulók tehetségének kibontakoztatásához van szükség ugyanis ilyen jellegű forrásokra, hanem akár a szakmunkásképzésben is. A hitel felhasználási területei igen rugalmasan alakulhatnak. Szolgálhatna tandíj fizetésére, külföldi tanulmányok finanszírozására, vagy az egyén képzési feltételeinek megteremtésére. Ennek a finanszírozása az igazi feladat, amit sok tehetség családja nem engedhet meg magának. Ezt az előfinanszírozást oldhatja meg a Tehetség hitel.

„Abból indultunk ki, hogy amint a vállalkozásoknak is van egyfajta embrionális szakaszuk, amikor még segíteni kell őket, hiszen nem érték el a teljes lehetséges piacukat, ugyanúgy a tehetségek kibontakozásának is létezik kezdeti szakasza, amikor még nem tudják magukat finanszírozni”.

„De a tehetség olyan ígéretet hordoz magában, mint a borásznál a szőlőtőke. Ott is hit kell, méghozzá a borász munkájához, hinni kell abban, hogy a szőlőtőke négy év múlva majd termőre fordul, a bor három év alatt kiváló minőségűvé érik – s nyolc év múlva kezd megtérülni a befektetett munka és pénz. A tehetség közgazdasági hasznosulásához átfutási idő kell: a képességei felismerésétől a kibontakozáson át a munkába állásig. Legyen az illető művészeti, tudományos vagy éppen »kékgalléros«, tehát szakképzésben feltűnő tehetség, amikor beérik, mindegyik meghozza a maga gyümölcsét. Ez a termés gazdasági értelemben az a jövedelem, amiből a tehetség vissza tudja majd fizetni a korábban felvett hitelét. Fontos, hogy hitelt nyújtsunk és ne ajándékot adjunk, hogy legyen a kiválasztott tehetségnek is felelőssége: ha már bíznak benne, jelentősebb összeggel segítjük az indulását, megelégedzünk a tehetségét, akkor később, amikor már termőre fordul, adja vissza a hitelt a társadalomnak. Hiszem, hogy meg lehet találni az eszközöket egy olyan finanszírozáshoz, ami működtethető rendszert jelenthet.”

Programtanács, munkacsoportok

A kiemelt projekt szakmai vezetője

Balogh László, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alelnöke

A Programtanács tagjai:

Havass Miklós, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alelnöke

Pakucs János, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alelnöke

Szendrő Péter, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alelnöke

Bajor Péter projektmenedzser

Szénási Istvánné programkoordinátor

Váradné Nagy Erika pénzügyi vezető

A program szakmai munkacsoportjai és vezetőik

Rajnai Gábor Tehetségpontok hálózatfejlesztő és koordinációs operatív munkacsoportja

Polonkai Mária Elméleti és módszertani operatív munkacsoport

Mentler Mariann Képzési és képzésszervezési operatív munkacsoport

Gyarmathy Éva Hátrányos helyzetűek és sajátos nevelési igényűek (H-SNI) tehetséggondozását segítő operatív munkacsoport

Fuszek Csilla Kapcsolati operatív munkacsoport

Gózon Ákos Kommunikációs operatív munkacsoport

Molnár István Informatikai és tartalomfejlesztő operatív munkacsoport

Szerkesztette Bánki István és M. Szilágyi Zsuzsa
A kiadványt Czétényi János tervezte
Fotók: Jurassza Zsófia és Mayer András

Kiadja a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
Felelős kiadó: Bajor Péter projektmenedzser
Nyomta a D-Plus Kft, 2011.